

Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 9. december 2004

Betænkning

over

Forslag til beslutningsforslag om tilbagebetaling af strafafgift på skattestigninger i 2003

[af Klaus Hækkerup (S) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 26. oktober 2004 og var til 1. behandling den 30. november 2004. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra amtsrådsmedlemmer fra Vestsjællands Amt.

Deputationer

Endvidere har amtsrådsmedlemmer fra Vestsjællands Amt mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 3 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, SF, RV, EL og KD) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. behandling.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten skal hermed pointere, at den eneste gang skattestoppet er effektueret er i 2003 og det med urimelig brutalitet over for Vestsjælland Amt og Frederiksberg Kommune. Alle andre er sluppet.

Derfor er det rimeligt, at den strafafgift, disse to kommunale enheder blev pålagt i 2003 på tilsammen 146 mio. kr., nu tilbagebetales, når regeringen og Dansk Folkeparti ikke agter at gribe ind over for den primærkommunale overskridelse i 2005 på tilsammen 156 mio. kr., ellers er der ikke lighed for loven og forudsigelighed i forvaltningen i Danmark.

Det har længe været klart, at regeringens skattestop stod for fald.

Senest med finanslovsaftalen for 2005. Her sættes afgifterne på alkoholsodavand og cigaretter op og afgifterne på øl og vin ned.

Når regeringen har kunnet fastholde skattestoppet, skyldes det alene, at der er afdraget mindre på statens gæld end efter den SR-regeringens plan om at have halveret statens gæld målt som andel af BNP i år 2010. Opgjort efter underskuddet på statens budget, finansloven, er der tale om følgende udvikling i VK-regeringens tid:

Følgende oplysninger fremgår af statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget (DAU) efter plan 2010, jf. finansministerens besvarelse af finansudvalgets spørgsmål nr. 13 af 29. januar 2004 (§ 7 – bilag 85).

År	DAU efter Plan 2010	DAU på Finanslov
2002	20,1	16,5
2003	21,5	11,1
2004	23,7	10,0
2005	26,3	23,4

Herved er der skabt økonomisk mulighed for at finansiere den kommunale del af skattestoppet gennem særlige tilskud til kommunerne. Der er flere metoder, hvorpå dette er gennemført. I det følgende angives tre eksempler.

Det *første* eksempel er Københavns Kommune:

Første år for VK-regeringens skattestop var 2003. Primærkommunerne overholdt under ét skattestoppet, medens amtskommunerne under ét overskred det med et provenu på 146 mio. kr. Det udløste en strafafgift for Frederiksberg Kommune (den amtskommunale del) og for Vestsjællands Amtskommune på 146 mio. kr. De to kommunale enheder blev dermed pålagt en særlig straf.

Men når primærkommunerne samlet set kunne overholde skattestoppet, var det fordi Københavns Kommune havde sat skatten ned med 0,1 pct.point.

Hvordan kunne den få råd til det? Jo ved, at Københavns Kommune havde fået ydelseshenstand i 2003 vedrørende de udskudte skatteafregninger fra 1989 og 1990. Altså betalt af staten.

For 2004 overholdt amterne skattestoppet medens primærkommunerne overskred det med 0,009 pct.point. En bagatelagtig overskridelse, der ikke udløste statslige sanktioner.

Men når primærkommunerne samlet set (næsten) kunne overholde skattestoppet også i 2004, var det fordi Københavns Kommune havde sat skatten ned med 0,1 pct.point.

Hvordan kunne de få råd til det? Jo ved, at Københavns Kommune fik nedskrevet de udskudte skatteafregninger fra 1989 og 1990 med 240 mio. kr. Altså betalt af staten.

For 2005 fik Københavns Kommune de resterende udskudte skatteafregninger fra 1989 og 1990 afskrevet helt, dog uden at skatten blev sat ned, men holdt i ro. Altså betalt af staten.

Dette var imidlertid ikke nok. En række andre primærkommuner besluttede at hæve skatten og i alt blev regeringens skattestop i 2005 overskredet med et provenu på 152 mio. kr.

Det valgte regeringen ikke at gøre noget ved. Skattestoppet er derfor i praksis væk.

Det *andet* eksempel er betalingen til de øvrige kommuner for at holde skatten i ro.

Det blev praktiseret ved at give flere penge – mange flere penge – til de såkaldt vanskeligt stillede kommuner.

I årene fra 2001 til 2005 er der stillet følgende midler til rådighed til vanskeligt stillede kommuner, jf. indenrigs- og sundhedsministerens besvarelse af spørgsmål 3.

År	mio. kr.
2001	200,0
2002	255,4
2003	463,9
2004	514,5
2005	599,8

I august og september 2004 blev det klart, at et større antal kommuner havde planer om at hæve skatten for 2005. Indenrigs- og sundhedsministeriet vurderede, »at der kunne være behov for at få uddybet disse oplysninger i forbindelse med en vurdering af de pågældende kommuners økonomiske situation. På denne baggrund kontaktede ministeriet telefonisk 17 kommuner med henblik på at indhente supplerende oplysninger om baggrunden for den planlagte skattestigning.« Af de 17 kommuner indenrigs- og sundhedsministeriet havde kontaktet på eget initiativ fik de 16 tilskud som vanskeligt stillet kommune. Det var så – efter indenrigs- og sundhedsministeriets oplysninger – »op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvorvidt tilskud skulle anvendes til at reducere eller fjerne en forventet skattestigning, eller om et eventuelt tilskud skulle anvendes på anden måde«, jf. indenrigs- og sundhedsministerens besvarelse af spørgsmål 8 den 7. december 2004 på lovforslag L 42 om forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

På denne baggrund forekommer fordelingen på de enkelte kommuner ikke så overraskende. Nogle kommuner er vanskeligt stillet i 2004, men ikke i 2005. F.eks. Maribo, der fik knap 7,3 mio. kr. i tilskud som vanskeligt stillet kommune i 2004, men intet i 2005. Og nogle er ikke vanskeligt stillet i 2004 men pludselig vanskeligt stillet i 2005. F.eks. Morsø, der fik 6 mio. kr. i tilskud som vanskeligt stillet kommune i 2005, men intet i 2004, jf. indenrigs- og sundhedsministerens besvarelse af spørgsmål 2 den 24. november 2004 på lovforslag L 42 om forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. Det minder mest af alt om statsligt tilskud for at holde skatten i ro. Også når man tager de telefoniske kontakter, der har været mellem ministeriet og (nogle af) de pågældende kommuner i betragtning.

En *tredje* metode er låneadgangen og dispensationer fra deponeringspligten ved sale and lease back arrangementer. Tager vi Frederiksborg Amt som et eksempel, havde amtet en økonomisk udvikling som følger:

År	Driftsresultat	Kort- og langfristet gæld	Udskrivningsprocent
1997	- 109 mio. kr.	1.339 mio. kr.	11,2
1998	- 54 mio. kr.	1.565 mio. kr.	11,4
1999	+ 36 mio. kr.	1.539 mio. kr.	11,6
2000	+ 61 mio. kr.	1.455 mio. kr.	11,6
2001	- 155 mio. kr.	1.619 mio. kr.	11,6
2002	+ 52 mio. kr.	1.489 mio. kr.	11,6
2003	- 147 mio. kr.	1.630 mio. kr.	11,6

Tallene fremgår henholdsvis af de årlige økonomiske beretninger fra Frederiksborg Amt og indenrigs- og sundhedsministerens svar på spørgsmål 1. Forskellen mellem det årlige driftsresultat og forskydningerne i den lang- og kortfristede gæld skyldes især ændringer i kortfristede tilgodehavender og likviditetsforskydninger.

I den nuværende indenrigs- og sundhedsministers 4-årige amtsborgmesterperiode var det samlede underskud på godt 100 mio. kr. og gælden voksede fra 1,56 mia. kr. til 1,61 mia. kr.

Ubalancen i amtets økonomi er fortsat siden. For at undgå den skattestigning, der burde gennemføres for at bringe amtets økonomi i balance, når amtets flertal bestående af Venstre, Det Konserva-

tive Folkeparti og Dansk Folkeparti ikke vil skære i udgifterne, har Frederiksborg Amt, der er et af landets rigeste og har en af de laveste udskrivningsprocenter, fået dispensation til at låne 83 mio. kr. i 2005, jf. indenrigs- og sundhedsministerens svar på spørgsmål 2.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid afspejler et flertal/mindretal ved afstemninger i Folketingssalen.

Helga Moos (V) Gudrun Laub (V) Ester Larsen (V) Marianne Pedersen (V) nfm.

Jens Vibjerg (V) Uno Larsson (DF) Poul Nødgaard (DF) fmd. Knud Erik Kirkegaard (KF)

Tove Videbæk (KD) Arne Toft (S) Inger Bierbaum (S) Jørn Pedersen (S) Karen J. Klint (S)

Ole Stavad (S) Kristen Touborg (SF) Margrethe Vestager (RV) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende B 39**Bilagsnr. Titel**

1	Henvendelse af 7/12-04 fra amtsrådsmedlemmer fra Vestsjællands Amt
2	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 39**Spm.nr. Titel**

1	Spm. om udviklingen i indkomstskatten i Frederiksborg Amt fra 1997 til 2003, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om fordelingen af lånetilsagn for amterne fra 1997 til 2005, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om beløb afsat på finansloven fra 1997 til 2005 til vanskeligt stillede kommuner, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå